

Høgerne, Statsminister Høegh-Guldbergs Forfædre.

Af Otto Wolff.

I Personalhistorisk Tidsskrifts 1. R., V. Bd., S. 169—175 findes et Brev, dateret 26. Juli 1766, til Biskop Bloch fra Ove Guldberg, den senere Statsminister, der heri gør saa grundigt Rede for sin mødrene Slægt, at der næppe nu kan tilføjes noget væsentligt. Dog forbavses man over den lidt naive Forklaring paa, hvorfor hans Forfædre, der tidligere hed Fangel, senere kaldte sig Guldberg; han siger, at en af Forfædrene, da han som Dreng var krøbet op i Kirketaarnet for at fange Ugleunger, faldt ned og slog sig og af Frygt for Straf gik bort og lagde sig til Hvile paa en Høj, der hed »Guldhøj eller Guldbjerg«, hvor han efter 24 Timers Søvn vaagnede frisk og sund: »Han besluttede derfor i sin modnere Alder at kalde sig Guldbjerg eller Aurimontanus«. — Grunden var simpelthen den, at en tidligere Forfader var Præst i Fangel, en senere i Guldbjerg og Sandager, og efter Tidens Skik havde Børnene taget Navn efter Faderens Præstekald — og Guldberg havde dog selv 2 Brødre og 1 Svoger, der var Præster! Havde Guldberg ogsaa givet Biskoppen Oplysninger om sin fædrene Slægt, kunde han ligeledes dér have fortalt om Navneforandringer, og han havde gjort det lettere at følge Slægten tilbage gennem Tiderne.

Ove Guldberg havde allerede selv forandret sit Navn; han var født Høegh, men vist endnu medens han gik i Skole antog han Moderens Navn og kaldte sig Guldberg. I Dansk biografisk Leksikon — hvor iøvrigt hans Moder fejlagtigt gøres til en Kræmmerdatter — siges, at det var efter Onkelen, Pastor Dines Guldberg, som hjalp ham til Studeringerne, at han tog Navnet, medens en Familietradition vil vide, at det var for ikke oftere at forveksles med en anden Ove Høegh, der faldt igennem til Eksamen, hvorover Guldbergs Moder fik et Slagtilfælde; som saa ofte er Traditionen dog næppe paalidelig, for Drengen var kun 11 Aar, da Moderen døde. Men sikkert er det, at han allerede tidligt antog Navnet Guldberg, thi i Universitetsmatriklen indføres han i 1749 under Hottersnesiensens (Horsenianere) som Ovenus Guldberg.

Og en Gang til fik han Navneforandring og optog atter det bortkastede Høegh; den 11. Oktober 1777 udstedes nemlig Adelspatent for »vores brave« Ove Guldberg, Stats- og Geheimekabinetssekretær, og Hustru Lutzie Emerentze Guldberg, med Navnet

Høegh-Guldberg, da hans Fader og Forfædre i Horsens have ført det Navn Høegh.

Faderen hed Jørgen Pedersen Høg (f. 1683, d. 1750) og var Bedemand i Horsens, men hvem dennes Forældre var, anføres hverken hos Nyerup og Kraft, Erslev eller lignende Steder, hvor man kunde vente at finde det; heldigvis gaar Horsens Kirkebog langt tilbage og 1683, 8. Søndag efter Trinitatis, finder man døbt Peder Høgs Søn Jørgen, 1681 Peder Jørgensøns Niels Høg, og endelig 1680 Peder Jørgensøn Høg og Hustru Barbaras Datter Maren, men nærmere Oplysninger om Peder Jørgensøn Høg og Barbara finder man ikke der. Iøvrigt er det ret vanskeligt at benytte Kirkebogen for den Tid, da Præsten dels førte den mindre konsekvent — hvad jo ogsaa ses af, at Faderens Navn opføres forskelligt hver Gang —, dels havde han konstrueret et særligt Alfabet, saa den kun kan læses ved Hjælp af et dertil udarbejdet Glossar!

Søger man da Oplysning i Byens gamle Regnskaber, saa finder man der i Aarene om 1680 baade Barbara Høgs og en Jørgen Høg, der jo kunde være Bedstefaderen til den lille Jørgen; han er Skoflikker, hun Fattiglem allerede 1683, og senere gør han hende Selskab! Aar 1700 slutter Regnskabet over Kopskatten saaledes: »Der foruden findes efterskrevne i Byen som ere ganske forarmede, gamle, affældige og vanføre Mennisker, som aldeles ingen Middel haver og ej nærer sig med andet end Betleri, hvoriblandt og findes en stor Del kasserede Ryttere og Soldater samt Rytter- og Soldater-Quinder, baade ægte og uægte, som aldeles intet kan udgive.« Der opføres en 120 Stakler og deriblandt baade Barbro Høgs og Jørgen Høg; der var næsten lige saa mange som der var Borgere i Byen! Men Barbara Høgs findes stadig opført uden Mand, ogsaa i de Aar de 3 Børn døbes, saa det kan alligevel ikke være hende, der blev Bedstemoder til Statsministeren, og Peder Høg, han findes slet ikke, kun Kirkebogen kender ham.

Søger man da videre i Byens Regnskaber, saa finder man i Listen over Kov-Qvæg og Rente Pengis Skatter for 1678 foruden den fattige Barbara Høgs ogsaa en rig Pige Barbara Nielsdatter Høg, som bor i Nørregades Rode, og da ellers næsten alle de velstaaende Borgere boede i Søndergadens Rode, er det ret let at følge Ejendommens Beboere gennem de forskellige Skatteregnskaber, skønt disse hverken har Gadenavne eller Matrikulnumre. Man finder da, at Ejendommen i 1677 beboedes af en Niels Høg og i 1682 — Regnskaberne mangler for et Par Aar — af en Peder Jørgensen Flensborg med Hustru og 2 Børn under 4 Aar.

Efter Lengnicks Kirkebogsudtog dør Peder Flensborg 1714, 65 Aar gammel, og Landsarkivet i Viborg meddeler, at Skiftet efter ham begynder saaledes:

»Aar 1714 Fredagen d. 19. Oktober var Skifteretten forsamlet udi afg. sl. Peder Jørgensøn Flensborg forrige Borger og velfornemme Handelsmand her i Horsens hans efterladte Stervboe it venligt Skifte og Deelning at forrette imellem hans efterladte Hustru Gjertrud Nielsdatter og deres sammenavlede og nulevende Datter Barbara Pedersdatter Høg 16 Aar gl. saa og dend salig Mands Børn med dend første Sl. Hustrue nemlig Niels Pedersen Høg, Jørgen Pedersen Høg, begge Borgere, Indvaanere og boesiddende her i Horsens og Datter Maren Pedersdatter Høg, Sr. Hans Svanes i Vejle.«

Jørgen Høg og hans Søskende havde da (som det fremgaar af det følgende) faaet Moderens Slægtsnavn, ja selv Barbara, som var Datter af Peder Flensborg og hans anden Hustru Gjertrud Nielsdatter Munck, fik Navnet Høg.

Høegh-Guldbergs Farfader hed altsaa Flensborg og ikke Høg, som Kirkebogen kaldte ham!

Foruden Barbara Nielsdatter Høg, som vi fandt boende i Faderens Ejendom efter 1678, nævner de samme gamle Regnskaber ogsaa en rig Enke, Anne Nielsdatter Høg, sl. Borgmester Jochum Rodenborgs, og efter O. Fabricius: Horsens Kjøbstads Historie, var hun Datter af Slotsskriver paa Stjernholm og Raadmand i Horsens, Niels Kallesen Høg, død 1678.

At denne ogsaa er Fader til Barbara fremgaar dels af Dødsaaet, og dels af, at der i Skiftet efter Barbaras Mand, Peder Flensborg, findes opført: »Halvparten udi Toften ved Byens Kjelde som dydedle Matrone Anna salig Borgemester Rodenborgs dend anden halve Part er ejende« — og bestyrkes endelig derved, at Barbaras to ældste Børn, Niels og Maren har samme Navne som Anna Høgs Forældre, deres Bedsteforældre altsaa.

Niels Kallesen Høg er altsaa Fader til Barbara Høg, Statsministerens Farmoder.

Fabricius meddeler yderligere, at Niels Høg var gift med en Datter af Sognepræsten i Horsens, Magister Hans Knudsen, som efter Indskriften paa en Ligsten døde af Pest 1619, og ved stor Imødekommenhed fra den nuværende Sognepræst, Pastor Thordur Tomasson, og fra Kordegnen har jeg faaet Afskrifter baade af denne Ligsten og af et Epitafium over Peder Flensborg — og begge Stene giver, som det vil ses, ret fyldige Oplysninger.

Den ældste Sten findes nu indmuret i Klosterkirkens vestre Ende og har følgende Indskrift:

Under Denne Steen Liger Begraven Hæderlig Og Høylert Mand S[alig] M[agister] Hans Knudsen Barnefødt I Kollerup. Sogne Prest Her I Horsens Med Sin Kierre Høstru Erlig Og Gudfryctige Qvinde Anne Rasmusdatter Barnefødt Her Same-

sted. Som Bege Døde Hastig Efter Hinanden Udi Den Pestelens
Som Graserit Her I Byen Anno 1619. Gud Gifve Dennom En
Salig Og Ærefuld Opstandelse. — — —

Her Under Hviler Og Erlig Og Velforstandig Mand Niels
Kalesen Høg. Som Var Raadmand Her I Horsens Og Slods-
skrifver Paa Stiernholmslot Udi 16 Aar. Barnefødt I Øbening Udi
Aabenra Leen. Døde Den 6 Aprilis 1678. Med Sin Kierre Høstru
Erlig Og Gudfrøgtige Qvinde Maren Hans Daater S M Hans
Knudsen Her Og Under hviler Med Sin Høstru Dieris Daater
Døde Den 31 Martz I 1672 Med Dieris Børn. Gud Opveke
Dennem Samtlig Til Dit Eevig Lif.

Huiler Og Herunder Fordum Sa. Velvise Borgemest. Jochum
Rodenborg. Døde Anno 1677 Dend 15 Janu. Med Sin Dyd-
elskende Hustru Sa. Anna Nilsdatter Høeg. Døde I Ald. 79 Aar
1719 D. 22 Dec. Gud Opweche Dennem Til Ævig Glæde. —

Langs Stenens 4 Sider findes følgende Linier:

I som her forouen gaar
Tænker hvor voris Sag nu staar.
Det I nu er var vi udi Lifve
Det vi nu er monne I blive.

I Stenens 4 Hjørner findes Sindbilleder for de 4 Evangelister.

Om Magister Hans Knudsen, barnefødt i Kollerup, kan yder-
ligere oplyses, at han creeredes til Magister 1610 (Rørdams Forteg-
nelse over Magistre för 1660) og nævnes som Sognepræst i Horsens
1616 (Fabricius). Han er antagelig en Præstesøn fra Kollerup og
Vindelev en 3 Mil fra Horsens, og Søn af Knud Jørgensen, der
efter Wibergs Præstehistorie blev Præst der 1591 og døde 1637,
og vistnok havde »Løfte paa Kaldet«, saa han ikke var ganske ung,
da han fik det. Hans Knudsen maa være født omkring 1580, thi
allerede 1606 bliver han Rektor i Horsens, hvilket efter Bendz:
»Bidrag til Horsens lærde Skoles Historie« dog var en saa daarlig
lønnen og underordnet Stilling — Rektoren var tillige Degn — at
kun unge Mænd tog til Takke med den.

Indskriften paa den yngre Sten, Epitafiet, som nu er ind-
muret i Klosterkirkens nordre Side, lyder saaledes:

Textus Esai: 57 Cap. 1. 2. V. (som citeres).

Her Under Hviler Høi-Actbar Og Velfornemme Mand Salig
Peder Jørgenssøn Flensborg Som Her I Byen Har Ført Et Chri-
steligt Levnet 51 Aar. Var En Trofast Borger Og Redelig Han-
delsmand I 40 Aar. Og En Omhyggelig Kirkeværger Paa 6 Aar.
Han Endte Sit Liv Ved En Salig Død Anno 1714 Den 27. Junii
I Sit 66 Aar. Med Sine Kiære Og Fromme Hustruer: Dend

Første: Hæderbaarne Gudelskende Og Dydziirede Matrone Salig Barbara Nielsdatter Høg. Aulede I Deres Fornøvelige Ægteskab Paa 16 Aar 3 Sønner Og 1 Datter. Der Af 1 Søn Før Faderen Af Gud Er Bortkaldet. Hun Er Salig Hensovet Anno 1694 Den 2 Octob: I Hendes 51 Aar.

Den Anden: Hæderbaarne Gudelskende Og Dydziirede Matrone Salig Gjertrud Nielsdatter Munk Som Af Gud Er Bortkaldet Anno 1724 Den 26 Januarij I Hendes 56 Aar. I Deres Gud Behagelige Æcteskab Paa 17 Aar Aulet 5 Sønner Og 2 Døtre Som Alle Uden 1 Datter Før Faderen I Gud Er Hensovet Og Her Hos Hviler.

Anno GRAV-SKRIFT 1715

Gudsfryct Retfærdighed Og Hvad Der Meere Pryder
Retsindig Æcte-Folk Af Alle Christne Dyder
Det Fandtes Kiendelig Hos Alle Disse Tre
Hvis Navn Paa Denne Steen Udhuggen Er At Se
Lad Fattig Skole-Børn Og Andre Vidne Give
Som Trængde. Deres Tal Mangfoldig Vilde Blive
Med Roes Og Tak For Hvis De Har Hos Dennem Nødt
Hvis Sjæle Er Hos Gud Og Hviler Meget Sødt.

Da »Gravskriften« bærer Aarstallet 1715, maa det jo være Gertrud Munk, som først døde 1724, der har ladet den indhugge, og som selv giver sig dette ikke helt daarlige Skudsmaal!

Efter Ligstenen er Niels Kalesen Høg altsaa født i Øbening, der ligger en halvanden Mil nordvest for Aabenraa, og Statsarkivet i Slesvig har elskværdigt meddelt mig, at det i et Skatteregister for 1601 under Obening har fundet Navnet Kalli Høck, altsaa uden Tvivl Faderen til Niels Kalesen Høg, der maa være født omtrent paa denne Tid. I de af Rigsarkivet udgivne »Sønderjydske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden« kunde man da vente at finde Høger i Øbening, men der anføres ingen der. Jordebøgerne omfatter imidlertid kun Kronens Bønder, og Adelen havde vist omtrent lige saa mange, saa Grunden kunde jo være den, at Kalli Høck og hans Forfædre hørte til de sidstnævnte, eller ogsaa at Høgerne endnu ikke var kommet til Øbening saa længe før Kalli Høcks Tid, for Høger findes der i Jordebøgerne, selv om det kun er faa; blandt de opførte ca. 10,000 Navne (der er intet Register) har jeg alt i alt kun fundet 12 Høger og deraf de 8 samlet i en Egn nær Øbening, de 4 andre spredt enkeltvis over hele Slesvig, men blandt de 8 er der én, der hedder — Calli Hoech! 1543 sættes han i Skat i Rentze i Tønder Len.

Antagelig er da Calli Hoech, som 1543 boer i Rentze, en tre Mil sydvest for Øbening, Farfader til den Kalli Høck, som i 1601

boer i Øbening, og som er Farfader til Barbara Høg, Ove Høegh-Guldbergs Farmoder.

— Vi har nu fulgt Høgerne et Par Aarhundreder tilbage i Tiden til op mod Reformationen og tør endda slutte, at den Slægt, som kort efter Reformationen talte mindst 8 Familier boende paa et Omraade af kun faa Kvadratmil midt inde i Sønderjylland, at den i mindst to Generationer, altsaa allerede i 1400-Aarene maa »have ført det Navn Høg«. Lad os da nu følge Slægten ned gennem Tiden og se hvilke Spor, den har efterladt sig, selv om det ikke er meget, jeg har kunnet finde.

Calli Hoech, som boede i Rentze, Burkal Sogn, Tønder Len, ansættes altsaa 1543 i Penninge Skat til 14 Mark, højest af alle de 16 Skatteydere, som Jordebogen nævner i Rentze; han har vel altsaa haft en stor Gaard enten i Eje eller Fæste, eller muligvis har han været Kromand, Rentze var allerede dengang en stor Landsby, som antagelig har haft sin egen Kro — i 1864 havde den da hele to.

Om Sønnen »Callisen Hoech« boede i Rentze eller muligvis i Obening vides ikke, men Aar 1601 nævnes altsaa i et Skatte-register Kalli Høck som boende i Obening i Nærheden af Aabenraa; Byen er saa lille, at den 1854 kun havde 1 Helgaard, 2 Trekvart-gaarde og 2 Trediedelsgaarde foruden et Par Kaadner- og Inderstesteder, og Kalli Høck, som opføres sammen med kun 2 andre, maa da antagelig have haft en af de større Gaarde, siden han har kunnet give sin Søn en ordentlig Opdragelse. Rimeligvis har han haft andre Børn end Sønnen Niels, som vel ikke var den ældste, da han ikke fik Faderens Gaard, men noget sikkert vides ikke; en lille Oplysning giver dog et »Testamente« nævnt i »En Samling jyske Testamenter fra o. 1686—1734 i Uddrag ved C. Klitgaard« i Personalhist. Tidsskrift 1908. Der siges dér om en Maren Christensdatter (1651—1726), at hendes Moder Lene Jensdatter var Søster til Niels Høg, privilegeret Gæstgiver i Horsens; Postmester Klitgaard har venligst meddelt mig, at selve Testamentet ikke giver nærmere Forklaring paa dette lidt uforstaaelige Slægtskab — hun hed Jensdatter, Broderen Kallesen — men han antager, at Marens Fader, Handelsmand i Horsens Christen Justsen († ca. 1668), har været gift anden Gang med Niels Høgs Søster, eller muligvis at Lene Jensdatter var en Halvsøster til Niels Høg. Da Maren var 17 Aar, døde hendes Forældre fra »saa kier en Ympe«, og hun var da i 2 Aar i Huset hos »Morbroderen« Niels Høg, indtil hun blev gift med Carsten Andersen, Handelsmand i Horsens († ca. 1677). Underligt nok havde hun i andet Ægteskab med Rasmus Jacobsen, »Borger i Horsens« († ca. 1696), en Datter, der hed Anna Roden-

borg — ligesom Niels Høgs Datter Anne slg. Rodenborgs; hun blev gift med Kapellan Johan Lønborg i Aarhus og døde 1738.

Niels Kalesen Høg, Slægtens første Mand her i Kongeriget, har jo allerede Gravstenene givet en Del Oplysninger om, blandt andet, at han havde været Skriver paa Stjernholm Slot, som ligger lige uden for Horsens, men hvorledes han er kommet fra Øbening til Horsens og blevet Slotsskriver, er ganske ubekendt.

Stjernholm Slot, oprindelig Sct. Hans Munkekloster, som Holger Ottesen Rosenkrands havde givet Navnet Stjernholm, vistnok til Ære for sin Hustru Karen Gyldenstjerne, blev 1616 købt af Christian IV og indrettet til Bolig for Lensmanden, da Bygholm Hovedgaard, tæt vest for Horsens, ødelagdes ca. 1620. Lenets Navn blev da Stjernholm i Stedet for tidligere Bygholm.

I 16 Aar var Niels Høg Slotsskriver her fra 1630—46. De første 12 Aar, under Lensmanden Tønne Friis til Hesselager, var vistnok en ret fredelig Tid til Trods for 30-Aars Krigen, men de følgende Aar, i hvilke Erik Krabbe var Lensmand, maa have været en meget brydsom Tid for Slotsskriveren. Under Krigen med Svenskerne 1644—45 led Stjernholm nemlig overordentlig meget, som det fremgaar af en Synsforretning, Kongen lod foretage 1645: En Mængde Vinduer fandtes ødelagte, mange tilmurede og forsynede med Skydehuller, Døre og Porte var ituslagne eller brændte, Lofter og Gulve i flere Værelser ødelagte, og Tømmer, Jærn og Metaller var borttaget. 1646 kommer der en ny Lensmand, Laurids Ulfeld, og dette er maaske Grunden til at Niels Høg i samme Aar opgiver sin Stilling paa Slottet. Iøvrigt solgte Kongen det 1661, og 1699 omtales Slottet i en Retssag, som »det øde meest nedbrudte Muur og Sted, som Stjernholm Slot tilforn haver standen«; Gaarden, der nu ligger omtrent hvor det gamle Stjernholm laa, har kun Navnet tilfælles med det Slot, i hvilket Niels Kalesen Høg havde sin Skriverstue i den nordre Hovedbygning Stueetage.

Der findes endnu bevaret — i »Jydske Registre« — et Andragende fra Niels Høg til Kongen; det er udateret, men maa være fra 1642, Tønne Friis's Dødsaar, og lyder saaledes:

»....Jeg E. K. M. fattige Undersatte och Borger udi Horsens haffuer paa 12 samfældige Aars Tid betient Schiffer Stuen paa Stjernholm Slot, imidler Tid haft mange større Besueringer och Reysser med Schatterne at oppeberge til Landkisten der i Landet, saa vel som de mange Union Schatter, det ringe Sted var paalagt at oppeberge, derforuden haffuer dageligen stor Besuering med fremmet aff Adel och Andre som lossere hos mig. Och nu min Sallige Hosbund den gode Mand Tønne Friis ved Døden er affgangen schal ieg clarere den sallige mandtz Dont i Rentekamerit

och andre Stedtz, saa ieg ikke ved naar ieg kand bliffue det entlediget och quit, at ieg fattige Mand kand værre hiemme i mit Hus. Begierendis der for paa det Underdanigste E. K. M. udaff Mildhed och Naade mig ville beuilge at ieg for Schat och Indquartering naadigst motte værre forschaanit; ieg forobligerer mig igien fri Wertzhus for fremmit at holde som sig bør....

Underdanigste og throplichtige Schatborger
Niels Høg.«

Kongen opfylder hans Bøn, han fritages for alle Skatter og Indkvarteringer, saa og for vores og Byens Paalæg og Tynge, dog skal han derimod være forpligt at holde u-straffelig oben Herbergre for Adel og U-Adel, som der til Byen forrejsere og Herberger for Betaling af hannem begierendis vorder.

Han synes saaledes at have faaet baade i Pose og Sæk, thi ikke alene fritages han for Skatter og Tynge, men i Tilgift faar han Privilegium som Gæstgiver i Horsens!

Naar han egentlig begynder som Gæstgiver, er det ikke let at se, for allerede som Slotsskriver logerede han jo »Adel og Andre«, og efter at han havde faaet Bevillingen, vedblev han at være Skriver endnu i nogle Aar, men i de Tider var det ogsaa en Borgerpligt at huse tilrejsende! Efter Chr. III's Reces af 1537 skulde nemlig Borgmestre og Raad i hver Købstad beskikke nogle af Borgerne, der havde Evne og Formue, til at holde aabent Herberge, hvor vejfarende Folk »kunde fange Redelighed til Mad og Drikke, Hestefoder, gode Senge og godt Staldrum for deres Penge«, og udenfor Herberget skulde ophænges et Skilt med en Løve, en Maane etc., men da disse Herberger kun sørgede daarligt for de Rejsende, bebyrdedes Byens Borgere og Embedsmænd sædvanligvis med dem. (Efter Fabricius, hvem jeg skylder de fleste Oplysninger om Horsens).

Niels Høgs Gæstgivergaard laa paa Nørregade, og den synes at have givet gode Indtægter, thi allerede 1648 er den »fattige Mand« blevet Raadmand, en Bestilling hvortil der valgtes ansete og velstaaende Borgere, da Stillingen var ulønnet, men den gav Magt og Indflydelse og ogsaa nogle Fordele som Fritagelse for By-skat og Brugen af nogle af Byens Jorder, og var derfor eftertragtet. Raadmanden valgtes af de 2 Borgmestre og de andre Raadmænd, der var som Regel 6 i alt, og de skulde aflægge Ed til Lensmanden paa Stjernholm, som maaske kan have hjulpet Niels Høg til Stillingen; i hvert Fald var der samtidig ogsaa en anden Raadmand, der først havde været Skriver og Ridefoged paa Stjernholm.

Hvor længe Niels Høg var Raadmand vides ikke; han var det som nævnt i 1648, da han sammen med »Borgmester och Raad i

Horsens saa ærlig 24 Mand« underskriver paa Hyldingen af Kong Fr. III, og efter Fabricius var han det ogsaa i 1652, det Aar

Underskrift paa Hyldingen
1648. $\frac{2}{3}$ Størrelse.

Jochum Rodenborg, hans senere Svi-
gersøn, blev Raadmand; Gæstgiver var
han sikkert lige til sin Død 1678, i
hvert Fald fornyedes hans Privilegium
1668, dog med Bortfald af Skattefri-
heden.

Paa Landsudstillingen i Aarhus 1909 fandtes et saakaldet Høegh-Guldberg-Værelse, i hvilket hang et Maleri, der angaves at

NIELS KALESEN HØG.
Slotsskriver paa Stjernholm, Raadmand i Horsens.

forestille Rentemester Ove Høg, og da Dr. Bobé nu atter hen-
ledede min Opmærksomhed paa Billedet, henvendte jeg mig til
Ejerinden, Enkefru Høegh-Guldberg, som med største Elskvær-
dighed viste mig det og meddelte, hvad hun vidste om det.

Billedet, der er ca. 75 × 65 cm stort, er malet 1634 og antoges
at forestille en Forfader, da det er gaaet i Arv i Familien, og man var

som nævnt af den Formening, at det forestillede Rentemesteren Ove Høg.

Men ham kunde det umuligt være! I Billedets Hjørne er malet en Høg i en Oval, men Ove Høg til Todbøl førte ingen Høg i sit adelige Vaaben, og Billedet som er malet 1634 viser en Mandsperson »Ætatis 33«, medens Ove Høg døde 1628 kun 30 Aar gammel! — Iøvrigt havde ogsaa hans Slægt taget Navnet Høg fra den mødrene Side, da den fædrene ikke havde noget Slægtsnavn, og det allerede i det 15. Aarhundrede; han førte derfor ikke de gamle Høgers Vaaben, den halve Vildbasse, med Bannernes skraadelte Skjold.

Maleriet forestiller altsaa ikke Rentemesteren, men en Mand, der er født ca. 1601, antagelig hed Høg og rimeligvis var Forfader til Høegh-Guldberg. Billedet viser en Mand med brunt Haar og brune Øjne og i Datidens Dragt, den sorte spanske Trøje med Skulderklapperne og den pibede Halskrave; i den ene Haand holder han en Pennefjer og en Blomst, i den anden en Pengepung, ved Siden af ham paa et Bord staar Skrivetøjet! At det da forestiller selve Niels Kalesen Høg, som maa være født omkring 1600, som 1634 var Skriver og indkrævede Skatter, og som var Forfader til Høegh-Guldberg, kan der vel næppe være Tvivl om! Kun Blomsten, som han holder lidt kejtet sammen med Pennefjeren, ser jeg ikke Betydningen af; muligvis hentyder den til, at han havde Slottets Have under sig, hvad han efter Lensregnskaberne synes at have haft, eller den skal maaske opfattes symbolsk — efter »Selam eller Blomstersproget, Kbhvn. 1827« betyder Liljekonvallen Mildhed — eller den hentyder til en Person, der har ydet ham Hjælp og Støtte, men ingen dansk adelig Slægt fører den i sit Vaaben, kun et Par har den som Hjælmprydelse, og disse kan han næppe have haft Forbindelse med, og endelig er det muligt, at det oprindeligt slet ikke har været nogen Blomst, men en Række Knapper i Blusen, som ved en Restaurering af Maleriet er avanceret til Blomster, nu er det i hvert Fald Blomster.

Niels Høg havde vist først giftet sig henad 1640 og ægtede da, som nævnt, Sognepræstens Datter Maren, med hvem han fik to Døtre: Anne og Barbara. Anne, den ældste, blev født 1640 og døde 1719; hun var gift med Borgmester i Horsens Jochum Rodenborg eller Jocheim Rodenborch, som han selv skrev sig, og blev Enke efter ham 1677. En Søn, Hans Rodenborg, var ligeledes Borgmester i Horsens og gift med Birthe Riber, vist en Datter af den rige Raadmand Laurs Eriksen Riber, og selv en meget formuende Mand; hans Søn, Jochum Rodenborg den yngre (ca. 1701—1775), blev 1753 adlet med Navnet de Lichtenhjelm, og kort efter giftede han sig med Bodil, en Datter af den meget ansete og rige Horsenskøbmand Etatsraad Gerhard de Lichtenberg. Mon

det var til Ære for hende, han af tre Sprog sammenflikkede et Navn, der lignede hendes? Fabricius siger iøvrigt om ham, at han gjorde sig fortjent af sin Fødeby ved sin Godgørenhed og ved sin gode Indflydelse paa sine Medborgere.

Begge Niels Kalesen Høgs Døtre fik saaledes en Sønesøn adlet, Anne: de Lichtenhjelm, Barbara: Høegh-Guldberg, men medens dette Navn endnu bæres af talrige Efterkommere, uddøde Navnet de Lichtenhjelm med de første Bærere, da alle deres 6 Børn døde smaa.

Barbara, Niels Høgs yngre Datter, var født ca. 1643 og endnu ugift ved Faderens Død; skønt hun da var 35 Aar gammel, var hun dog et godt Parti, hun havde arvet Faderens store Gaard og svarer Skat af hele 10 Ildsteder og Skorstene — kun 4 Borgere betalte mere i Skat — hun holdt Karl, Pige og Dreng og havde 2 Heste og 3 Køer, og det varede da heller ikke længe, før en Frier meldte sig, og Aaret efter Faderens Død ægtede hun den 5 Aar yngre Handelsmand Peder Jørgensen.

Horsens Borgerskabsprotokol meddeler, at 1679 d. 8. Juli »giorde Peder Jørgenssøn, barnefødt udj Flens-borg, hans borgerlige Æed og betalte sine Borgerskabspenge 6 Rixdlr. til velviise Borgermestre og Raad« og »den 9. December fich Peder Jørgenssen Qvitering for sin Steenbroe«; efter Fabricius var det en Pligt, der paalagdes den nye Borger, at »lægge sin Steenbro her for Byen, hvor hannem blev foreviist«.

I en Alder af 15 Aar var Peder Jørgensen kommet til Horsens, hvor han lærte Handlen, og hvor han altsaa i sit 30. Aar giftede sig med Barbara og flyttede ind i Niels Høgs gamle Gaard paa Nørregade. Han var en anset og velstaaende Mand, der valgtes til Kirkeværge, og han stod i stadig Handelsforbindelse med sin Fødeby Flensborg, som dengang var en meget betydelig Handelsby; naar han derfor ved sin Død d. 27. Juni 1714 kun efterlod sig i alt en 3000 Rdl., maa dette Beløb ses i Forhold til Tiden. Horsens havde lidt stærkt under de mange Krige i det 17. Aarhundrede, og endnu 1720 erklærer Magistraten, at af de 214 Borgere i Byen var »Halvdelen fattige, og en stor Del betlede Brødet« (Fabricius). Pengenes Værdi var jo ogsaa en helt anden dengang, f. Eks. vurderes Gaarden han boede i kun til 300 Rdl., og hans Tjenestepiger havde i Sommerløn kun 2 Rdl. Forhaabentlig havde hans Amme, Mette Pedersdatter, lidt mere, thi i »Horsens uvisse Indtægter« for 1709 ser man, at hun som tiltalt for Lejermaal blev kaldt til Møde paa Raadhuset sammen med adskillige ligestillede, som »idømtes efter Loven hver Quinde 6 Rdl., hver Mand 12 Rdl., at betale inden 15 Dage« — men maaske Herskabet afholdt en saadan fornøden Udgift!

Af Skifte- og Vurderingsforretningen ses, at Peder Jørgensen ejede 2 Gaarde¹⁾ og 2 Huse i Byen og af Bøndergods 6 Gaardes Avling, 5 Broderlodder, en halv Bondeejendom og et Bondehus. Af Guldsager efterlod han sig bl. a. 2 Pitzeerringe(?) og »2 slette (glatte) Tommelringe« og af Sølv-sager foruden meget andet »En Kande med en Høg og Nafn vog 44 Lod à 3 Mk«, og saa ejede han en ikke helt ubetydelig Bogsamling! Naturligvis var det mest gudelige Bøger som Christiani Qvarti Bibel, »Paradis Urtergaard« og Det nye Testament Martini Lutherus, der kun vurderedes til 2 Sk., men der var dog ogsaa andre Bøger som »Wahrhaftige und eigentliche Beschreibung des Königreichs Africa«, der endog vurderedes til hele 3 Mk., medens »550 lustige Historien« kun sattes til 8 Sk. »Saxo Gramatica« takseredes til 2 Mk., medens »Eenfoldig Underretning om det Landskab qviena« blev sat til slettingenting. I alt var der en 50 Bøger, hvoraf de 44 var tyske, og de blev »in alles solt for Penge 8 Rd. 4 Mk. 7 Sk.«. —

Allerede 20 Aar før Peder Jørgensen Flensborg døde, havde Barbara lukket sine Øjne, 1694 var hun død 51 Aar gammel efterladende sig en Datter og tre Sønner. Datteren Maren (1680—1720) blev gift med Seigneur Hans Svane i Vejle og havde vist kun en Datter, der døde som Barn. Den ældste Søn, Niels Høg (1681—1722), blev Købmand og Kæmner i Horsens; han var ret velstaaende efter Skatteansættelsen at dømme til Trods for, at der 1717 under Krigsstyr og Kopskat anføres, at han »bruger en liden Krambo af ringe Værdi«. Han efterlod sig en Datter Barbara og en Søn Peder (f. ca. 1710), som 1735 tog Borgerskab i Horsens som Købmand; Aaret før var han blevet gift med Ellen Gylding, en Datter af Borger i Horsens Niels Sørensen Gylding († 1709), hun overlevede Manden og døde 71 Aar gammel i 1772.

Barbara Høgs og Peder Jørgensen Flensborgs Søn Jørgen, Statsministerens Fader, vender vi tilbage til senere. Den tredje Søn døde før Faderen.

Efter Barbaras Død 1694 giftede Peder Jørgensen sig anden Gang ca. 1697 med Gjertrud Munck (ca. 1668—1724), Datter af Niels Jensen Munck, en velstaaende Borger i Horsens, og fik med hende 7 Børn, hvoraf de 6 dog døde før Faderen, kun en Datter Barbra (ca. 1698—1760) overlevede ham; hun var gift med Toldkontrollør og Raadmand i Horsens Johan Hulbech († 1745), og havde med ham 6 Børn, hvoraf i hvert Fald de 4 døde som smaa.

Peder Flensborg havde alle sine Dage været en velstaaende

¹⁾ 1685 havde han solgt en Gaard i Hospitalsgade til Thomas Povelsen, Handelsmand og Bedemand i Horsens, og her fødtes Aaret efter dennes Søn, den senere saa bekendte Poul Vendelbo Løvenørn (Personalh. Tidsskrift 7. R., 1. Bd., S. 21).

Mand vistnok allerede inden Ægteskabet med Barbara Høg, men efter hans Død brød Ulykkerne ind over hans Enke, Gjertrud Munck, og over Sønnen Jørgen (1683—1751), Ministerens Fader, der vistnok boede hjemme lige til sit Ægteskab; det er sikkert ham der 1710, 27 Aar gammel, sammen med Faderen sattes i Parykskat, 2 Rdl. til hver. Ved dennes Død beboede han Nabo-gaarden, som Faderen ogsaa ejede, og han synes at have fortsat Købmandsforretningen i Fællesskab med Stedmoderen, i hvert Fald gaar det da begge galt. Ved Ansættelsen til Krigsstyr 1717 siges, at »Giertrud Nielsdatter, Peder Jørgensen flensborgs Enke, bruger en liden Krambo af ringe Verdi og nogen Marckaufling, haver lid Søeskade«, og om Jørgen Høg hedder det, at han er »af slet Tilstand« og »Haver taget stor Skade til Søen, saa hans Midler derfor mærkelig er bleven forringet«; begge faar da ogsaa deres Krigsstyr modereret. Men det gik stadig til agters for Jørgen Høg, som havde en stor Børneflokk at forsørge, og endelig 1729 maa han gøre Opbud! Han bliver saa Bedemand og sidder stadig i meget smaa Kaar til han dør, 67 Aar gammel, i Januar 1751. Hvor smaa Kaarene var, ser man af Kopskat-Regnskabet 1743, hvor han kaldes »Een meget fattig Mand« og slet ikke bliver sat i Skat — hvad endda hans Tjenestepige bliver!

I hans Dødsbo findes da ogsaa kun det allernødtørftigste, intet af Guld eller Sølv uden en Stok med Sølvknap, og den hørte vel til en Bedemands Udstyr, af Bøger kun en gammel Salmebog, Dend beedendes Kiæde og en gammel Huspostil, en Smule Messing- og Tintøj og et meget tarveligt Bohave. Hvad der var mest af, var Nathatter, af dem opføres først 7 og senere »23 gammel Nathatter og Strimler« — de vurderedes samlede til 1 Mark! Alt i alt vurderes hele hans Indbo kun til godt 63 Rdl. indbefattet den gamle Bord-seng paa Loftet, »Oldtragten« og »Degnetruget«.

Lidt mere fandtes der dog i Huset! I Skifteretten fremlagdes nemlig en Skrivelse fra Dynis Guldberg, Præst i Gylding et Par Mil fra Horsens, en Broder til Jørgen Høgs anden Hustru Helene Ovesdatter Guldberg; Skrivelsen begynder saaledes: »Siden det er kommen mig for Ørne, at min Svoger, salig Jørgen Høeghs fattige Efterladenskaber ved offentlig Auction førstkommende Mandag d. 16. Februarij skal sælges og den højestbydende tilslaaes, saa nødes jeg underskrefne — — at give dend velviise Magistrat denne Underretning at mine tvende Sødskende haver i salig Jørgen Høeghs Sterfboe een Deel Gods og Boeskab, som efter vor salig Hr. Faders Død ved Skifte og Deeling blef samme mine Sødskende i deres Arfvepart tildeelt....«. Godset var købt paa en Auktion i Jørgen Høeghs Bo og redelig betalt med 92 Rdl. 3 Mk. og 10 Sk. d. 17. Oktob. 1729. »....Skulde dend velviise Magistrat forundre sig

over, at ovenmeldte Gods til de trende Umyndiges Skade og Nachdeel kunde overlades salig Jørgen Høegh og Huustrue til Brug og Nytte imod hans Forsikring at være ansvarlig derfor, da kand dette tjene til Oplysning, at salig Jørgen Høghs eldste Svogre, der alle af Gud var forsynet med Brød, gjorde sig ved Skiftet efter voris salig Hr. Fader (Præsten Ove Hansen Guldborg i Hvirring) den Eftertanke, at siden salig Høghs nærmeste Slegt salig Raadmand Huulbeeche's Huus alleene undtagen (gift med Jørgen Høghs Halvsøster Barbra Høegh) fast ligesom slog Haanden af ham, ville disse Svogre paa hans salig Koenes Siide ingenlunde ved at trække ovenmeldte Gods af hans Boe gjøre ham med Huustrue og Børn nøgen og blot og derfor eensstemmig resolverede de fem ældste Brødre (5 Præster Guldborg!) at lade deris Broderloed komme deres tvende ugifte Systre (Helvig gift med Anders Kragh, Præst i Lundum, og Vita gift med Toldkontrollør Hans Beeske) og yngste Broder (død som Student) saaledes til Nytte....(naar Høghs Hustru døde).Saasnart nu salig Svogers Huustrue, voris Syster imod ald Forhaabning før ham ved een salig Død blef bortkaldet († 1742), paastoed Svoger Hans Biesche og vor Søster Vita, hans Huustrue, boende i Carrebæk i Siælland, at samme Gods efter gjordt Aftale skulle strax optraades til Auction og gøres i Penge, at de deris Andeel, saa snart mueligt var, kunde oversendes. Men som dend respective Magistrat i Horsens, Stædets verslig Skifteforvaltere, uformodentlig fandt for godt, efter at Registreringen var skeet, at ladde salig Svoger Høgh besidde sin Boe uskift med sine Børn, saa ville jeg og Svoger Hr. Anders Kragh i Lundum ingenlunde for det ovenmeldte Gods see vor Ærlige Svoger, der var desuden nock saaret og sorigfuld, ved sammes Udlevering til Auction yderligere besværget. Hvorover jeg nødtes til, for at conservere dend salig Mand ved sine fattige Vilkoer, med reede Penge at fornøye min Svoger og Syster i Carrebæk, som skiøndt Godset i mange Aar var brugt (bl. a. en sort Hoppe til 15 Rdl., som nu var brugt yderligere i 13 Aar!), dog ikke ville decourtere 1 Skilling i hans Andeel,....«

Det Indbo, som den brave Præst, Ove Guldborg (1671—1732), havde købt paa Auktionen i Svingersønnens Fallitbo for at sikre sin Datters Familie et Hjem, var kun de nødtørftigste Brugsgenstande som en Dragkiste, Bord og Stole, et malet Skab og et Par Stabbelsenge og det nødvendigste Husgeraad, hvortil vel ogsaa Brændevinskedlen til 20 Rdl. maatte regnes — og saa den sorte Hoppe.

Dynis Guldborg slutter sin Skrivelse med at forlange enten Godset udleveret eller Betaling af de 92 Rdl., og nægtes dette »bliver ieg fast ved min gjordte Paastand indtil Pins Ende«; Borgmesteren udleverede saa Effekterne til Præsten.

Derefter afholdtes Auktionen, som i alt indbragte ca. 87 Rdl., men de udestaaende Fordringer og Begravelsesomkostningerne beløb sig til 113 Rdl., saa kun de »prioriterede« Kreditorer fik fuld Betaling, heri Husleje for et Aar 8 Rdl. og sidste Aars Løn til Tjenestepigen Karen 4 Rdl. 4 Mk.; hun havde ogsaa Halvdelen af sin Løn fra forrige Aar tilgode, men den fik hun kun 1 Rdlr. 4 Mk. af, den var nemlig »uprioriteret«!

At Skriveren, Anders Albertzen, ikke tog det saa nøje med Bogstaveringen, er allerede fremgaaet af enkelte af Citaterne, og hans — og vel hele Tidens — Respekt for Navne var heller ikke stor, Høg staver han paa hele 4 forskellige Maader, og en Køber paa Auktionen kalder han baade Jørgen Bager, Bage og Bagge!

Bedemanden Jørgen Pedersen Høg, der altsaa døde som Enkemand, havde været gift to Gange. Første Gang, 1711, med Anne Michelsdatter som døde 1722, og med hvem han havde mindst 3 Børn, af hvilke dog kun et overlevede Faderen, nemlig Sønnen Peder (1718—1763), som var Guldsmed i Horsens og en ret velstaaende Mand; 1749 takseres han saaledes til »Princesinde Styhr« efter »Vilkor 1, Næring 2« til 3 Rdl., som svarede til en velsitueret Smaaborgers Skat. Han var gift med Ellen Marie Rejersdatter, men efterlod sig ikke Børn. — Anden Gang giftede Jørgen Høg sig 1724 med Helene Dorthea Guldborg (ca. 1697—1742), en Datter af Præsten i Hvirring, Ove Hansen Guldborg, og med hende havde han i hvert Fald 7 Børn, hvoraf dog kun de 4 blev voksne; ved Faderens Død opholdt de to ældste sig hos Onklen Dines Guldborg i Gylling.

Det ældste af disse Børn, Sønnen Ove (1731—1808), den senere Statsminister, tog — vel som Tak for hvad Guldborgerne havde været for ham og Hjemmet — Navnet Guldborg, der altsaa senere forandredes til Høegh-Guldborg. Han var Teolog og en Tid Professor eloquentiæ ved Akademiet i Sorø inden han blev Lærer for Arveprins Frederik. Han blev gift med 2 Døtre af Forvalteren paa Bygholm Mølle ved Horsens, Peder Jensen Nørlem († 1738) og dennes Hustru Christentze Lessov¹); første Gang giftede Guld-

¹) Christentze Lessov blev efter Mandens Død boende paa Møllen i mange Aar; 1755 2. April udsteder saaledes Zach. Wichmann paa Aarupgaard en Obligation til C. L. »sl. Forvalter Nørlems Efterleverske paa Bygholm Mølle«, 1762 staar Guldborgs Bryllup her, og endnu 1763 synes hun at have boet paa Møllen, hvor hun dog næppe døde. Hun var født 1702 i Lerup i Hanherred, hvor Faderen, Hans Antoniussen (Tønnesen) Lessow (1672—1733), var Præst, Moderen hed Cathrine Ruus. Faderen var født i Nykøbing S. som Søn af Tønnes Tønnesen (1636—1690) og Kirsten Nielsdatter (1630—1702) og tilhørte en meget anset og velstaaende Købmandsslægt, der antagelig stammede fra Læsø, da flere af Slægten antog Navnet Læssøe (el. Lessow, af Læssovius).

berg sig 1762 med Catharine Marie (f. 1736), som døde Aaret efter, og dernæst 1769 med Lucie Emerentze (1738—1807), der blev Moder til 6 Børn. Af hans Efterkommere blev en Sønnesøn Præst og 2 blev gift med Præster, med J. A. Brasen og B. J. Fog, Sjællands Biskop.

Jørgen Høeghs næste Søn, Niels (1734—1806), blev Præst i Skedsmo, i Nærheden af Kristiania, Provst og Professor; han var 3 Gange gift og ligesom Broderen med to Søstre, først med Helene Margrethe Ramshardt (ca. 1742—1779), en Datter af Sognepræsten til Solum, Knud R., derefter med hendes Søster Birgitte Helene (ca. 1745—1791) og sidst med Maren Haurids (ca. 1769—1845), der overlevede ham længe. Han skal i alt have haft 20 Børn! I første Ægteskab var der mindst 10, vistnok 13 Børn; det ældste af disse, Sønnen Dines Guldberg Høegh, Foged i Solør, indebrændte i Grue Kirke i Pintsen 1822. En Datter Else kom til Danmark og blev gift med Ole Bork i Borup, Steen Blichers Nabopræst og Medarbejder, og en anden Datter, Helene Dorothea (f. 1765, død før Faderen) blev gift med Sognepræsten til Elverum i Norge, Hans Gude, død 1817. I Niels Høeghs andet Ægteskab var der ingen Børn, men i tredje mindst 6, af hvilke en Søn, Ove Guldberg Høegh, kom til Danmark; en anden Søn, Jørgen (Georg) Andreas (1798—1851) var Distriktslæge i Vesteraalen, og af hans Efterkommere bærer flere endnu Navnet Høegh. Aaret før den gamle Professor døde i en Alder af 72 Aar, fødtes hans yngste Barn Niels, 33 Aar efter det første Barns Fødsel.

Bedemandens yngste Søn, Hans Jørgen Christian Høegh (1738—1805), var Præst i Gjentofte og Provst og gift med Kathrine Dorethea Nyeland, en Datter af Raadmand i Horsens Hans Lauridsen Nyeland og Ellen Cathrine Hatting af en gammel Præsteslægt. I Hillerslev-Kaastrup Kirkebog skriver Provst Høegh, at Faderen (Bedemanden) satte ham i Horsens Latinskole »og ved den Yndest og Kjærlighed, han (Faderen) var i hos denne Byes godgjørende Borgere, skaffede han mig al den Understøttelse, jeg behøvede al min Skolegang igjennem«. I samme Kirkebog skriver en senere Præst 1841 om Provst Høegh, at han var »en duelig og nidkjær Præst og retfærdig i alle Livets Forhold«. Han var tillige en meget dygtig Landmand, og 1794 fik han Landhusholdnings-selskabets 1. Guldmedaille for sit Skrift »Vejvisning for en Bonde som har faaet sine Jorder udskiftede af Fællesskabet«, det blev senere oversat til Svensk og Tysk. Hos Wiberg faar han Skudsmaalet: »ypperlig som Lærer, Landmand, Huusfader«. Han efterlod sig to Børn, en Datter (min Oldemoder) gift med Slotsforvalter Marcus Voigt paa Frederiksberg og en Søn Jørgen, der blev Præst i Gjentofte efter Faderen og som atter havde en Søn og en Svigersøn,

A. F. v. Leunbach, der begge var Præster; den sidste blev igen Fader til Biskop H. C. Leunbach og Præsten Jørgen Høegh Leunbach.

Det yngste af Bedemandens Børn, Datteren Helvig (1741—1821) blev gift med Peter Mogensen Vogelius (1741—1787) (af en Præsteslægt fra Ugilt, hvoraf Navnet er dannet), Sognepræst til Helliggeistkirken i København; de havde 2 Sønner og 3 Døtre — en Søn og en Svigersøn var Præster. Svigersønnen, Jørgen Bang, døde under Konfirmationshandlingen i Gjørlose Kirke 1851.

Det var ikke alene Navnet Høegh, Slægten havde arvet fra Spindesiden, ogsaa Lysten til Præstegerningen var taget i Arv fra mødrene Side, fra den udprægede Præsteslægt Guldburgerne, og den holdt sig ned i Tiden i adskillige Generationer.

Jørgen Høegh, Statsministerens Fader, havde — som vi har set — mange Børnebørn, og dog skulde Navnet Høegh uddø i Løbet af faa Generationer blandt hans Descendenter her i Landet, skønt de tælles i Hundreder; i Forbindelsen Høegh-Guldberg blomstrer det derimod stadig. Den norske Præst Høeghs mange Børn blev næsten alle i Norge, en Søn, Ove Guldberg Høegh (1774—1815) kom dog som nævnt til Danmark og blev Byskriver i Thisted, men hans sidste Efterkommer med Navnet Høegh er nu en ældre ugift Dame, der lever i Haslev, og den danske Præst Høeghs sidste Descendent med Navnet Høegh døde i Hillerød 1917. I Norge derimod lever der, som nævnt, flere Efterkommere af den gamle Præst i Skedsmo, som endnu bærer Slægtens Navn.

Om der lever andre Efterkommere af Niels Kalesen Høg, Slægtens første Mand her i Landet, og som endnu bærer hans Navn, er det vanskeligere at udrede. Muligvis havde han foruden Døtrene Anne og Barbara ogsaa Sønner, og det kan da være en Sønnesøn den »Niels Høg i Torup«, som i 1714 havde et Tilgodehavende i Peder Flensborgs Bo, men hans Spor har jeg ikke kunnet finde, og heller ikke har jeg kunnet følge Peder Høg og Ellen Gyldings mulige Efterkommere — der var jo andre Slægter Høg i Jylland fra meget gammel Tid, ja endog i selve Horsens, da Niels Kalesen kom dertil. Men i Slesvig, i Omegnen af hans Fødeby Øbening, lever der stadig Familier med Navnet Høg; Præsten i Helleved, Pastor Tønnesen, har elskværdigt meddelt mig, at i selve Øbening, hvor Slægten levede i henved 300 Aar, er det vel en Menneskealder siden, at den sidste Høg døde, men i Nabosognet Aggerskov lever der endnu Familier, som bærer det Navn, Slægten har baaret i et halvt Aartusinde.

Calli Hoech i Rentze (1543)

(— — — Callisen Hoech)

Kalli Höck i Obening (1601)

Niels Kalesen Høg c. (1601—1678) Slotsskriver paa Stjernholm, Raadmand i Horsens

Anne Nielsdatter Høg
1640—1719

Barbara Nielsdatter Høg

c. 1643—1694

g. m. Jochum Rodenborg g. 1679 m. Peder Jørgensen Flensborg
† 1677 Borgmester i Horsens 1648—1714 Købmand i Horsens

Maren Peders-
datter Høg
1680—1720

Jørgen Pedersen Høg
1653—1751

En Søn
† før 1714

g. m.
i Vejle
1 Datter død lille

Købmand og Bedemand i Horsens
g. 1° 1711 m. Anne Michelsdatter
† 1722

g. 2° 1724 m. Helene Dorthea Guldberg
c. 1697—1742

Barbara Niels-
datter Høg
† efter 1722

Peder Nielsen
Høg
f. c. 1710
Købmand i
Horsens
g. 1734 m.
Ellen Nielsdatter
Gylding
c. 1701—1772
Børn?

1. Peter Høegh
1718—1763
Guldsmed i
Horsens
g. m.
Ellen Marie
Rejersdatter
Ingen Børn

2. Ove (Høegh)
Guldberg
1731—1808
1777 adlet m. N.
Høegh-Guldberg
Statsminister
g. 1° 1762 m.
Catharine Marie
Nørlem
1736—1763
Ingen Børn
g. 2° 1769 m.
Lucie Emerentze
Nørlem
1738—1807
6 Børn

2. Niels Høegh
1734—1806
Præst til Skedsmo
og Lørenskogen,
Provst, Professor
g. 1° m.
Helene Margrethe
Ramshardt
c. 1742—1779
10 Børn mindst
g. 2° m.
Birgitte Helene
Ramshardt
c. 1745—1791
Ingen Børn
g. 3° m.
Maren Haurids
c. 1769—1845
6 Børn mindst

2. Hans Jørgen
Christian Høegh
1738—1805
Præst i Gentofte,
Provst
g. m.
Kathrine Dore-
thea Nyeland
1741—1807
2 Børn

2. Helvig Høegh
1741—1821
g. m.
Peter Mogensen
Vogelius
1741—1787
Sognepræst til
Helliggeistkirken
i København
5 Børn

E. S.

Naar det er lykkedes at fremskaffe ovenstaaende Oplysninger, skyldes det i første Række den Beredvillighed, hvormed Rigsarkivet stiller sine Arkivalier til Disposition, dernæst Landsarkivet for Nørrejylland, som med stor Tjenstvillighed har efterkommet Anmodninger om Eftersøgning, og ligeledes Stiftsarkiverne i Christiania, som tiltrods for delvis manglende Kirkebøger har fremskaffet Oplysninger vedrørende den norske Præst Høegh, men navnlig retter jeg en Tak til Underarkivar, Magister Linvald for hans udmærkede Vejledning og stedse redbonne Hjælpsomhed.

O. W.

Hvem var hun?

En svensk Eventyrske i Norge.

Af E. A. Thomle.

Den 1 Juli 1765 indberettede Amtmanden i Oplandenes Amt Oberstlieut. Christian Petersen¹⁾ til Vice-Statholder Jacob Benzons²⁾ i Christiania at han fra Sognepræsten i Vingers Prestegjeld i Solør Hr. Ments Rynnings³⁾ den 26 Juni s. A. havde modtaget Indberetning om, at en svensk Person, der tidligere 6 à 8 Uger havde opholdt sig i Midtskogens Anneks, hvor han havde forsøgt at indbilde Almuen, at han var en stor Mands Søn i Sverige, men under Arrest ført til Kongsvinger og derfra til Christiania, hvor han dog snart »havde gjort sig usynlig«, nu igen var kommen tilbage til Midtskogen, hvor han paany havde slaaet sig ned paa sit forrige Opholdssted. Skjøndt det senere ved en Besigtigelse var oplyst, at han ingen Mand var, men »et Quidemenneske« ved hun saavel at tale for Almuen »at de fast

¹⁾ Han var født i Helsingør ²⁷/₁₂ 1701, Søn af Passkriver Hans P., og † i Christiania ²⁹/₉ 1775. Han var fra 1760 Amtmand i Oplandenes Amt, blev 1766 Etatsraad og 1768 Stiftamtmand i Bergen. Tog i 1772 Afsked og bosatte sig da i Christiania. Jfr. Biogr. Lexic. XIII. S. 20, E. B., Familien Bernhoft, S. 132 og (Norsk) Historiskt Tidsskrift, 3. R. I. 51.

²⁾ Var fra 1750—1770 Vice-Statholder i Norge. Jfr. Biogr. Lexic. II. S. 74 f.

³⁾ Han var født i Melhus ³⁰/₁₀ 1721, Søn af Capellanen Hr. Ole Bersvendsen R. og Mille Mentsine Petersdatter, og var Sogneprest i Vingers Prestegjeld fra 14 December 1764 til sin Død 31 October 1788.